

Делается вывод о том, что существует тесная взаимосвязь экологической стратегии предприятия и уровня его конкурентоспособности, экономики и экологии; делается акцент на необходимости содействия со стороны государства и финансовых институтов развитию экологического предпринимательства.

Ключевые слова: экобизнес, предприятие, экологическая стратегия, предпринимательство, государство, общество, социально ориентированный бизнес.

Severin-Mrachkovska L.V. Environmental business as a direction of socially oriented entrepreneurship

Carried out socially and philosophical analysis of the phenomenon of environmental business. Environmental business is considered as the direction of social entrepreneurship -based, ultimately, on the preservation of the environment. Strategically important areas of business activities in the environmental field are indicated. Substantiates the idea that successful environmental business needs the integration of economic instruments (financial market, crediting), volunteering business and regulatory functions of the law.

The conclusion is that forming the basis for the creation and development of environmental business is possible with an awareness of the need for an immediate solution to the question of preserving the natural environment, that which finds in modern civilization planetary scale, with the development of environmental awareness at the level of the individual and society, with the expansion of the private sector in economy and his delegation by governments of clear rights and responsibilities in the field of environmental policy.

Environmental business, which is a manifestation of high-level management, positively influences on the formation of a new environmental concept adequate needs of the new century. It contributes to the greening of economic development, acting factor a guarantee of sustainable development.

Environmental business activity as a socially responsible company, in the author's deep conviction serves the best form of modern business, because it corresponds to the requirements of modernity: first, contributing to solving environmental problems, and secondly, shifting the usual forms of business development relates to the latest environmental thinking and thirdly, acting factor - guarantee sustainable development of individual regions and the world at large.

The development of environmental business is an important part of public policy to preserve environment, condition on the way of building an environmentally safe world. Therefore, to facilitate the development environmental business raises an important part of policy not only within countries but also the world at large. However, it is noted that the development of environmental business requires coordinated action by the state, private sector and international institutions.

Environmental business as a form of business that is focused on meeting not only private but also public economic interests, the needs of society, is the striking manifestation of the influence of morality on the economy and its ability to influence and determine the economic life of the person. So environmental business appears promising activity socially oriented entrepreneurship both from a commercial calculation, and from the standpoint of morality.

Keywords: ekobiznes, company, ecological strategies, enterprise, government, society, socially oriented business.

Надійшла до редколегії: 15.12.2013 р.

УДК 316.733:159.923.2

О. Б. Сінькевич

Львівський національний університет імені Івана Франка

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТІЛЕСНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПОСТЛЮДСЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Аналізується вплив науково-технічного прогресу на формування ідеї постлюдини та філософії трансгуманізму, котрі визначають метаморфози соматичної ідентифікації сучасної людини. Досліджується роль масової культури у конструюванні тілесних практик, в котрих відображена трансформація ідентифікаційних стратегій, притаманних добі техногенної цивілізації.

Ключові слова: ідентифікаційні стратегії, тілесна ідентифікація, науково-технічний прогрес, трансгуманізм, постлюдина.

Нині, як вважають деякі науковці, людство стоїть на порозі змін, котрі можна порівняти з появою на Землі людини розумної. Причиною цих змін є науково-технічний прогрес. Бурхливий розвиток техніки суттєво змінює способи самовідтворення людини в світі: нині розрізняють два типи технологій – «hi-tech», об'єктом котрих є зовнішній світ, фізичний космос, макрокосм, та «hi-hume», в

яких об'єктом виступає людина у всій повноті своїх вимірів, мікрокосм. Наслідком застосування цих технологій, на думку багатьох вчених, стануть трансформаційні процеси, в результаті яких виникне новий різновид людини – постлюдина.

Ще Ф. Ніцше писав про надлюдину як наступний етап еволюції та порівнював її з людиною таким самим чином, як людину з мавпою. Провісниками та провідними ідеологами постлюдської реальності стали М. Фуко, Ж. Деррида, Ж. Делез, котрі підвели невтішні підсумки розвитку людини як розумної істоти. Ю.Габермас, Ф. Фукуяма, Ж. Бодріяр, Л. Мемфорд, О. Тоффлер у своїх працях дали глибокий аналіз постлюдського майбутнього. Ідея постлюдини та органічно пов'язана з нею концепція трансгуманізму є предметом аналізу російських філософів М. Епштейна, Г. Тульчинського, С. Хоружого, В. Кутирьова, українських дослідників С. Пролєва, І. Предборської, О. Гомілко, Н. Загурської, М. Бейліна, З. Самчука та багатьох інших.

Однак проблема «нашого постлюдського майбутнього» залишається актуальною, оскільки її складність та багатогранність постійно спричиняється до відчуття «знання про незнання».

Дана стаття має на меті розглянути один з аспектів цієї проблеми: дослідити, як ідея постлюдини та філософія трансгуманізму впливають на метаморфози тілесної ідентифікації сучасної людини. Вказаний аспект дослідження має теоретичне значення, оскільки модуси тілесності та характер тілесної ідентифікації відображають реальність та потенційність людського світу. Дослідження стратегій тілесної ідентифікації має й практичне значення, оскільки вони конструюються за посередництвом дискурсу масової культури, котра визначає характер культурного буття сучасної людини і функціонування індивіда в суспільстві.

Намагання осмислити сутність тих змін, котрі відбуваються з людиною в сучасну добу, породили, з одного боку, переконання в тому, що ми вступили в стадію «антропологічної кризи», котра означає руйнування в людині власне людського, негативні зміни її природних та соціальних властивостей, духовної сфери, з іншого – спричинились до формування концепції трансгуманізму.

Трансгуманізм – це радикально новий підхід до розуміння майбутнього, заснований на припущенні, що людський вид не є кінцевим пунктом нашої еволюції, а скоріше її початком. Прихильники трансгуманізму своєрідно трактують ідею надлюдини Ф. Ніцше, котрий проголошував, що людина є тим, що необхідно подолати. Той шлях подолання «людського, занадто людського», в якому вони вбачають майбутнє людства, пов'язаний з досягненнями науково-технічної революції.

Трансгуманізм (від лат. trans – крізь, через, за; humanitas – людяність) визначається як раціональний, заснований на осмисленні досягнень та перспектив науки, світогляд, котрий визнає можливість і бажаність фундаментальних змін в становищі людини за допомогою передових технологій з метою ліквідувати страждання, старіння і смерть, а також значно посилити фізичні, розумові та психологічні можливості людини [18].

Вперше поняття «трансгуманізм» («transhumane») використав Данте Алігері у своїй «Божественній комедії» (1312), однак в сучасному значенні це слово зустрічається лише у біолога Д. Хакслі в праці «Релігія без Апокаліпсиса» (1927). Хакслі називав трансгуманізмом нову ідеологію, своєрідну релігію людства, котре входить у нову добу науково-технічної революції.

Як проголошують прихильники трансгуманізму, традиційний гуманізм – це любов до людини у тому модусі її існування, котрий домінує нині. Трансгуманізм – це любов до тієї людини, яка ще лише формується, це любов не до «ближнього», а до «віддаленого».

Трансгуманізм створив гіпотетичний образ майбутньої людини, котра відмовилась від звичного людського вигляду внаслідок запровадження передових технологій: інформатики, біотехнології, нанотехнології, медицини – образ постлюдини. Аналізуючи ті зміни, котрі нині відбуваються з людиною, можна сказати, що особлива технологізована форма людства вже стала реальністю. Ці трансформації дають підстави деяким вченим говорити про формування людини як біотехносоціальної істоти [8, с. 2].

Відомий американський футуролог та винахідник Р. Курцвейл, один з прихильників ідей трансгуманізму, вважає, що на кінець ХХІ ст. буде втрачена чітка межа між людьми та роботами. Технічний прогрес вже до 2050-х років дозволить створити постлюдину, можливості котрої будуть принципово відрізнятися від можливостей сучасних людей. Особлива роль у цьому належатиме генній інженерії, молекулярній нанотехнології, створенню нейропротезів та прямих інтерфейсів «комп'ютер-мозок». На неї очікує імплантація сотових телефонів, створення резервних копій людської пам'яті і навіть повне вивантаження та завантаження свідомості [9].

Один із теоретиків штучного інтелекту Ганс Моравек писав: «У нашому нинішньому стані ми... частково біологічні, частково культурні, і багато наших біологічних особливостей не узгоджуються з устремліннями наших умів» [16, с. 4].

Спроби пізнати себе у дзеркалі цих змін, збагнути характер тих трансформацій, котрі відбуваються з людиною, виявляються у нових формах самоідентифікації. Зокрема, це стосується тілесної ідентичності, адже людина доби високих технологій перебуває в ситуації «зникаючого природного тіла», втрачає «антропної тілесності». Тілесність, втілюючи досвід масової культури, в котрій існує її носій, починає змінюватись не лише в сфері свідомості, сформованої «технологічним розумом», а й на онтологічному рівні, трансформуючись з природно-біологічної у технологічно обумовлену форму буття [11, с. 225-240].

«Ми все більше втрачаємо здатність користуватись даними нам природою органами сприйняття; ми, як розумово відсталі, страждаємо від чогось на зразок неспівмірності до світу і перебуваємо у постійному пошукові фантазматичних світлів та способів життя, де старе добре «тваринне тіло» заміщене продуктом симбіозу людини та машини.» – писав французький філософ П. Вірілію у своїй книзі «Інформаційна бомба. Стратегія брехні» [4, с. 37].

Тілесна ідентичність масової людини народжується в проєктах, котрі пов'язують тіло зі світом техніки. Зокрема, ця нова тілесна самосвідомість суспільства відчула на собі вплив кібернетики.

Слово «кібернетика», яке в античні часи означало «лоцманське мистецтво водіння кораблів серед рифів та мілин», Н. Вінер використав як назву науки про інформацію, управління та зв'язок між твариною, людиною і машиною. Він проголосив ідею про те, що в майбутньому людина зможе існувати в тандемі з комп'ютером як єдина кібернетична система. Розвиваючи цю ідею, американці М.Клайн та Н. Кляйн створили слово «кіборг», в якому поєднані терміни «кібернетика» та «організм» (скорочення від англ. cybernetic organism – кібернетичний організм, біологічний організм, що містить механічні компоненти).

У середині 60-х років ХХ ст. вийшов збірник філософсько-футурологічних есеїв польського письменника С. Лема «Сума технології», назва котрого є своєрідним перефразом з «Сумою теології» Томи Аквінського та «Сумою теології» Альберта Великого. Він передбачав, зокрема, ті зміни тілесності, до яких призведе «кіборгізація»: кіборг буде мати деякі біологічні елементи – скелет, м'язи, шкіру, однак йому стане непотрібною система травлення, оскільки спеціальні насоси будуть впорскувати живильні речовини, ліки, гормони, котрі будуть підтримувати його життєдіяльність. Завдяки цим операціям кіборг зможе зберегти життя в будь-якій ситуації, в якій звичайна людина мала б загинути.

У ХХІ ст. ми стаємо свідками механістичного погляду на людське тіло: у кіберкультурі неприйняття тіла досягає свого апогею, свідомість намагається відірватись від тіла та підпорядкувати його. Воно сприймається як свого роду проникна мембрана. Його цілісність порушена суглобами з титану, мікроелектричними кінцівками, синтетичними кістками, імплантатами. Е. Тоффлер писав, що у майбутньому мініатюрні комп'ютери будуть імплантуватись у наші тіла не тільки для того, щоб компенсувати фізичні вади, але й для того, щоб збільшити фізичні можливості людини. Межа між людиною та комп'ютером, на його думку, у певний момент остаточно зникне [12, с. 473-475].

Декларацією «нової органіки» вважається виданий у 1991 р. «Маніфест кіборгів» («A Cyborg Manifesto: Science, Technology and Socialist-Feminism in the Late Twentieth Century») Д. Гаравей, яку називають постфеміністкою або кібер-феміністкою.

Маніфест є спробою переосмислення тілесності нової людини-кіборга, в якій відсутня межа між людиною, машиною і твариною. Кіборг – це гібрид живого організму та машини, який являє собою зразок нового типу соціально-тілесної активності. Він існує у віртуальній реальності, позбавлений людських комплексів, вільний від законів репресивної маскуліної культури. Він не знає жодних меж, і його тілесність також є виходом поза всі людські межі [5, с. 167-171].

Постлюдське тіло, котре значною мірою стало реальністю нашого часу, це, власне, не заперечення людського тіла, а формування його «нових конструкцій», котрі не вписуються у традиційні ідентифікаційні стандарти [6, с. 289].

Кіборгізація призводить до соматичної ідентифікації людини як постбіологічного організму, котра виявляється, зокрема, у «плановій дресурі тіла, муштри м'язів, націлених на механічний результат, котрий піддається обрахунку» [14, с. 10-15].

Аналізуючи ті способи, до яких вдається людина, щоб сконструювати свій тілесний образ відповідно до бажаної моделі, можна зазначити, що один з них – це популярний у масовій культурі бодібілдинг, за допомогою якого створюються своєрідні «біороботи-трансформери».

Філософія бодібілдингу виходить з переконання, що тіло, дане людині від природи – це той «сирий» стан, який необхідно піддати культурній трансформації. Тіло бодібілдера має засвідчити широкі можливості людини у подоланні природної даності шляхом застосування складних технологій його «виробництва». Воно уподібнюється до великого макету машини, котра може функціонувати у відповідності до задуму її творця. Людина прирівнюється до стану «м'язової маси», котра має задані об'єми, пропорції, рельєф. Тіло бодібілдера видається його «власникові» незавершеним, плинним: програма його конструювання постійно змінюється в залежності від моди, а тому воно постійно піддається трансформаціям. Для створення бажаного тілесного образу використовуються різного роду штучні засоби. Складне евристичне завдання, котре вирішує бодібілдер, подібне до конструювання біоробота [7].

Лідер бодібілдинга, відомий американський актор Арнольд Шварценеггер в одному з своїх зізнався, що він відчуває своєрідне відчуження від свого тіла: він не сприймає м'язи як частину себе, дивиться на своє тіло як на скульптуру [3, с. 277-278].

Кіборгізація людини набирає все більш широкіх масштабів. Вона полягає в широкому використанні імплантів, таких, наприклад, як стимулятор серця, штучний клапан, лінзи для очей. Багато пристроїв, котрі стали «зовнішніми розширеннями людини», необхідні для виживання в сучасному суспільстві. Однак вони стали не лише «кібернетичною складовою» сучасної людини, а й елементом її ідентифікації, формуючи Его-концепцію кожного з нас. У 2002 р. професор Кевін Ворвік з Англії вживив собі мікропроцесор, котрий був підключений до університетської комп'ютерної мережі, і проголосив себе першим у світі реально існуючим кіборгом [17, с. 125].

Своєрідною саморепрезентацією людини-кіборга стали художні акції англійського митця, котрий виступає під псевдонімом, що в перекладі з англійської означає «Зоряний лук». Він носить на голові конструкцію з кабелів, транзисторів, електродів та антен. Біля себе на сцені він встановлює монітори, на котрих можна спостерігати, що відбувається у нього всередині, оскільки в його шлунку знаходиться зонд з мініатюрною камерою. Митець бунтує проти власної біологічної природи: він вважає, що «інформація, а не гравітація буде становити поле сил, котрі в майбутньому будуть контролювати форму людського тіла». Він говорить, що людина змінила світ, нині ж вона має змінити свою тілесну оболонку [15, с. 13-14].

Російський дослідник В. Лохона так говорить про цей новий спосіб самоідентифікації: «Хто міг собі уявити, щоб середньовічні селяни сперечались один з одним про те, чий плуг або граблі кращі – до хрипоті, до бійки? ... Нині ж звичним є таке ототожнення себе з брендом свого комп'ютера, моделі телефону та операційної системи, під якою вони працюють, що відстоювання їхніх достоїнств нагадує захист власного «Я» від посягань на особисту гідність. І не дарма нагадує. Нині ці інструменти стали повноцінною частиною «Я» кожної людини, вони

настільки увійшли в структуру особистості та посіли таке важливе місце в комплексі її самоідентифікації, що будь-яка оціночна модальність при їх згадуванні неминуче викликає реакцію крайнього ступеня емоційності» [10].

Кіборг – це суб'єкт без статі; він може змінювати свою статеву приналежність або зовсім відмовитись від неї.

У свій час Бодріяр, аналізуючи цей аспект «кіборгізації», назвав сучасну культуру «ксероксом культури», якому притаманний «нарцисичний некроз» – адже клонування, яке нині проголошується альтернативним способом репродукції людини, по суті є її ксерокопіюванням. Бодріяр говорить про зв'язок клонування та масової людини: на його думку, маси також являють собою клонований агрегат, котрий працює від тотожного до тотожного, без звернення до іншого, тобто, масова людина не здатна до розрізнення, на необхідне для справжньої ідентифікації «розтотожнення» з самою собою. Вона розмножується клонуванням, подібно до ракової пухлини, котра продукує абсолютно однакові і непотрібні живому організму клітини злоякісної тканини [2, с. 296-298].

Свідченням того, наскільки популярними нині ідеї «постгендерного організму», є повідомлення про незвичний спосіб самоідентифікації, яке з'явилося і в Інтернеті у травні 2013 р. Австралія офіційно визнала існування третьої статі – крім жіночої та чоловічої. Апеляційний суд задовольнив позов 52-річного активіста нового руху Норрі, котрий стверджував, що слово «стать» передбачає більше ніж два значення. У 2010 р. йому вдалось зареєструватися як особі без статі. Однак невдовзі суд визнав це рішення помилковим, і «постгендерний» Норрі подав новий позов, щоб відстояти своє право не ставити у документах літер «Ч» або «Ж». Адміністративний трибунал має визначити, як називати Норрі та його однодумців, повідомляє The Sydney Morning Herald [1].

Масова культура у своїх артефактах – техномузиці, комп'ютерній графіці, кінофільмах, коміксах – дає багатий матеріал для осмислення техноморфної ідентичності, пропагуючи ідею надздібностей через поєднання можливостей машини та живої істоти. Так, фільми «Термінатор», «Матриця», «Я робот», «Сурогати», «Час» та багато інших зображають світ кіборгів, світ, подібний до величезного комп'ютера. Фільми про мутантів, Ікс-людей, термінаторів, роботів-поліцейських, транссексуалів, напівлюдей-напіввампірів свідчать про те, наскільки поширеною є ідея постлюдини та про те, що ця людина поступово стає реальністю.

Російський культурфілософ Г.Л. Тульчинський справедливо зазначає, що техніка – це не просто засіб задоволення людських потреб: вона є ще й засобом виявлення сутнісних сил людини, того зв'язку, котрий існує між людським, іманентним та трансцендентним. У цьому аспекті техніка є тим субстратом людського буття, котрий дозволяє ідеї людяності розвиватись на власне людській, а не просто біологічній основі, розкриваючи сутність самої субстанції людяності. В сучасну добу виявляються дві протилежних за своєю сутністю іпостасі постіндустріальної, технологізованої культури: людської, духовної та «тектури», культури нелюдської, машинно-технічної. Текстура – це культура людини, яка розриває зв'язок з природою, оточує себе штучною реальністю та просякнута нею зсередини. Ця людина є не особистістю, а «актором» – позбавленим духовності суб'єктом життєдіяльності, «гомутером» (від «гомо комп'ютер»). Як видається, людство вступає в якусь нову стадію. Зоо-, техно- та теоморфізм як головні фундаментальні метаформи, у тому числі й ті, що лежать в основі людської самосвідомості, ідентифікаційного хаосу, самі стають предметом осмислення та маніпулювання – інтелектуального й реального – в мистецтві, науці, медицині, філософії, повсякденному досвіді. А це означає, що вони вже не виконують ролі межі духовного досвіду, котрий починає виходити за окреслені ними кордони. Людина починає усвідомлювати себе не лише чимось більшим, ніж тварина або машина, але й розмірковує про божественне, намагається вийти і в його контекст, – вважає філософ [13].

У свій час, аналізуючи стадії психосоціального розвитку людини, Е. Еріксон запровадив термін «его-ідентичність», котрий характеризує цілісність особистості, тотожність та безперервність нашого Я, незважаючи на всі ті зміни, котрі відбуваються

з нами в процесі зростання та розвитку (Я – той самий). Ця ситуація нерідко характеризується як парадокс корабля Тесея. За грецьким міфом, котрий переповів Плутарх, корабель, на якому Тесеєм повернувся з Криту до Афін, так довго зберігався у святилищі, що його доводилось постійно ремонтувати. Так тривало до того часу, доки філософи не задали питання: а чи той це корабель, чи вже інший? Якщо застосувати парадокс корабля Тесея до нинішньої ситуації «кіборгізації людини», то він буде виглядати так: коли зміни, котрі відбуваються з сучасною людиною, перевищать певну критичну масу, чи залишиться цей трансформер людиною?

Дослідження філософських аспектів антропологічної кризи, котра супроводжує розвиток сучасної техногенної цивілізації, дозволяє глибше осмислити широкий спектр самоідентифікацій, які визначають соціокультурну реальність людського буття. Метаморфози цих самоідентифікацій слугують свого роду дзеркалом, котре відображає зміну «природної» даності людського світу та неминучість змін у людському способі життя. «Протеївський», динамічний характер ідентифікації вимагає від сучасної людини гнучкості, вміння виживати в ситуації невизначеності та непередбачуваності, не втрачаючи при цьому своєї людської сутності, того, що становить осердя людяності.

Радикальні зміни, котрі відбуваються з людиною в сучасну епоху і сутність котрих ще недостатньо зрозуміла, потребують подальшого дослідження на онтологічному, антропологічному, соціальному та аксіологічному рівні.

Бібліографічні посилання:

1. Австралия признала существование бесполовых людей [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.rambler.ru/19363784/>
2. Бодрийяр Ж. Соблазн / Жан Бодрийяр ; [пер. с франц. А. Гараджи]. – М. : Ad Marginem, 2000. – 318 с.
3. Вайнтштейн О. Мужчина моей мечты: этюды по истории мужского тела / Ольга Борисовна Вайнтштейн // Иностранная литература. – 2003. – № 3. – С. 253-278.
4. Вирилио П. Информационная бомба. Стратегия обмана / Поль Вирилио; [пер. с фр. И. Окуневой]. – М. : Гнозис, Прагматика культуры, 2002. – 192 с.
5. Гаравей Д. Манифест кіборгів; наука, технології та соціалістичний фемінізм кінця ХХ століття / Донна Гаравей // Політична критика. – 2012. – №3. – С. 167-171.
6. Гомілко О. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському дискурсі / Ольга Євгенівна Гомілко. – К. : Наукова думка, 2001. – 340 с.
7. Зверева В. Специализированные тела в массовой культуре: бодибилдинг [Електронний ресурс] / Вера Викторовна Зверева. – Режим доступу : cultura.narod.ru/Bodybuild0.htm
8. Кудашова И.В. Социально-философские аспекты идеи усовершенствования человека : автореф. дисс... канд. филос. наук. Специальность 09 00 11 – социальная философия / Ирина Владимировна Кудашова. – Красноярск, 2006. – 22с.
9. Курцвейл Р. Жизнь с ускорением [Електронний ресурс] / Рей Курцвейл. – Режим доступу : kurzweil-nanotechnologie.blogspot.com
10. Лохоня В. И. Хлеб с Маслоу. Киборгизация Homo Consumens [Електронний ресурс] / Валентин Иванович Лохоня/ – Режим доступу : psyfactor.org/lib/maslow2.htm
11. Мамфорд Л. Техника и природа человека / Льюис Мамфорд // Новая технократическая волна на западе. – М. : Прогресс, 1986. – С. 225-240.
12. Тоффлер Э. Шок будущего / Элвин Тоффлер ; [пер. с англ.]. – М. : Республика, 2004. – 486 с.
13. Тульчинский Г.Л. Нечеловеческое [Електронний ресурс] / Григорий Львович Тульчинский // Проективный философский словарь. – СПб : Международная Кафедра (ЮНЕСКО) по философии и этике СПб Научного Центра РАН. / Т.В. Артемьева, И.П. Смирнов, Э.А. Тропп, Г.Л. Тульчинский, М.Н. Эпштейн. 2002. – Режим доступу : projective_philosophy.academic.ru/61/
14. Эпштейн М. Тело на перекрестке времен / Михаил Наумович Эпштейн // М. Н. Эпштейн. Философия тела. Г. Л. Тульчинский Тело свободы. – СПб : Алетей, 2006. – С. 10-15.
15. Miczka T. Esej o dwudziestowiecznych przygodach ciała / Tadeusz Miczka // Antropos. – 2008. – № 10-11. – С.3-17.
16. Moravec H. Mind Children. The future of Robot and Human Intelligense / Hans Moravec. – Cambridge : Harvard University Press, 1990. – 224 p.
17. Radomski A. Kultura 2.0 a praktyki męskości / Andrzej Radomski // Męskość jako kategoria kulturowa. Praktyki męskości. – Lublin : Wiedza a Edukacja, 2010. – S. 113-127.
18. Transhumanist Lexicon: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.transhumanism.com/lexicon/>

Синькевич О. Б. Трансформация телесной идентификации в контексте постчеловеческой перспективы

Анализируется влияние научно-технического прогресса на формирование идеи постчеловека и философии трансгуманизма, которые определяют метаморфозы соматической идентификации современного человека. Исследуется роль массовой культуры в конструировании телесных практик, в которых отражена трансформация идентификационных стратегий, присущих эпохе техногенной цивилизации.

Ключевые слова: идентификационные стратегии, телесная идентификация, научно-технический прогресс, трансгуманизм, постчеловек.

Sinkevych O. Transformation of bodily identification in the context of the post-human perspective

Analyses the impact of scientific and technological progress in the development of new strategies of corporeal identity.

To a large extent, these strategies are due to the influence of transhumanism, which proclaimed a radical new approach to understanding the future based on the assumption that the human species is not the end point of our evolution, but rather its beginning. Transhumanism has created a hypothetical image of the man of the future, which abandoned the usual human appearance due to the introduction of advanced technologies: computer science, biotechnology, nanotechnology, medical. An important role in the development of bodily practices, in which is displayed the transformation of identity strategies in the era of the technogenic civilization, performs mass culture. This article examines the impact of Cybernetics to bodily identity of modern man.

Study on the metamorphosis of bodily identity has a theoretical value as modes of corporeality and corporeal identity reflects the reality of the human world. Analysis of the strategies of corporeal identity has practical value, since they are constructed through discourse of mass culture, which determines the nature of being a modern man and the functioning of the individual in society

Analyzing the changes that occur with the person, you can say that a particular form of technologically mediated mankind has already become a reality.

In the modern era are inherently two opposite forms of technological postindustrial culture: human, spiritual, and anti-human, machine and technical. It is the culture of the person who breaks the link with nature, surrounds himself with artificial reality. In this connection, particular importance is an understanding of appropriate conservation in new conditions of human existence of true humanity.

Keywords: identification strategy, bodily identification, scientific and technical progress, transhumanism, post-human.

Надійшла до редколегії: 10.12.2013 р.

УДК 141.7:130.12

О. В. Скалацька

Одеський інститут фінансів Українського університету державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ МОДИ У ПОГЛЯДАХ Х.У. ГУМБРЕХТА

Мета статті полягає у розгляді філософських аспектів моди, викладених у роботі Х.У. Гумбрехта «Три загадки моди». Простежується концепція «виробництва присутності» Х.У. Гумбрехта у постановці проблеми моди. Аналізуються погляди Х.У. Гумбрехта на моду як з'єднання промислового виробництва, естетичного судження і потреби ринку. Піднімається питання неспроможності визначення поняття «мода» і необхідності його розгляду у філософському ракурсі. Теоретичні погляди Х.У. Гумбрехта визначають нові напрями експлікації поняття моди, і розкриття сутності даного феномена в філософії.

Ключові слова: мода, «виробництво присутності», експлікація, потреби ринку, модельєр, імідж, естетичне судження, колекція, темпоральність.

Філософський аналіз феномену моди досі не має цілісного підходу, що дозволяє описати дане явище, та робить розгляд даної теми актуальним. В історії філософії такий феномен як мода не завжди викликав гострий інтерес незважаючи на те, що мода є важливою складовою життя людини. Більшість наукових робіт присвячено історії моди, історії костюма, створення художнього образу за допомогою одягу. Існуючий теоретичний та емпіричний матеріал носить переважно історичну спадщину, сприйняття моди як частину культури, яка наділена певним змістом. Соціально-політичні трансформації, що відбулися в ХХ столітті, змінили умови розвитку людини і самої людини, а отже і осмислення моди. Розвиток масового виробництва по-новому розкрив феномен моди, показав, що мода має переважно економічний чинник, ніж естетичний або філософський. Сьогоднішня актуальність